

N:o 3.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Mars 1883, kl. 12 midd.

*Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 3,
med anledning af väckta motioner om förändring i lag-
stiftningen rörande försäljning af vin och maltdrycker.*

I tre inom Andra Kammarerna väckta motioner, som till Utskottet hänvisats, har hemställts i

motion N:o 4 af Herr *Johan Andersson* i Lysvik, "att Riksdagen ville för sin del besluta att samma bestämmelse, som i Kongl. förordningen angående försäljning af bränvin den 24 Augusti 1877 § 14 mom. 3 finnes stadgad, måtte antagas äfven för handel med vin till afhemtning, nemligen att rättighet till försäljning af vin till afhemtning i socken å landet sökes hos kommunalstämma för ett år i sänder. Ansökning till erhållande af sådan rättighet, innehållande jemväl uppgift om stället för den ifrågasatta handelns utöfvande, ingifves inom första hälften af Juli månad till kommunalnämndens ordförande, som före slutet af samma månad öfverlemnar ansökningen jemte kommunalnämndens yttrande deröfver till ordföranden i kommunalstämman. Denne sammankallar härefter medelst pålysning två söndagar å rad, för ärendets pröfning, kommunalstämma, hvilken skall hållas inom Augusti månads utgång. Afslår kommunalstämma ansökningen, då skall dervid förblifva. Bifalles åter ansökningen, insände ordföranden inom tre veckor från det stämman blifvit hållen handlingarne jemte kommunal-

Bih. till Riksd. Prot. 1883. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 2 Häft.

stämmoprotokollet till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som i frågan fattar beslut och, så fort ske kan, gifver det kommunalnämndens ordförande tillkänna“;

motion N:o 22 af Herr *Liss Olof Larsson*, “att Riksdagen ville ingå till Kongl. Maj:t med anhållan om den ändring af och tillägg till Kongl. förordningen den 18 September 1874 angående försäljning af vin och maltdrycker m. m. att åt kommunen tillerkännes rätt att pröfva och bestämma om och hvar samt af hvem försäljning af vin och maltdrycker må ega rum“;

motion N:o 59 af Herr *F. Berglöf*, “att Riksdagen ville besluta en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om sådana ändringar i till ämnet hörande författningar, att *dels* kommunernas styrelser skulle lemnas rättighet att pröfva lämpligheten hos de personer, som söka rättighet att till afhemtning sälja vin och maltdrycker, *dels* § 14 i Kongl. förordningen den 18 September 1874, sådan denna lyder i Kongl. kungörelsen den 30 November 1876, måtte gifvas denna lydelse: “1. Håller handlande till afhemtning vin eller maltdrycker till salu, och visar sig att genom försäljningen oloflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föranledas, eger magistrat eller kommunalnämnd att för viss tid eller för alltid förbjuda sådan handlande all vidare försäljning af nämnda drycker; och gälle i fråga om verkställighet och underställning af sådant beslut hvad i 13 § 1 mom. är stadgadt. 2. Sådant förbud, som nu är nämndt, må ock omedelbarligen meddelas af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom magistrat eller kommunalnämnd blifvit hörda. 3. Fortsätter handlande försäljning af vin eller maltdrycker, sedan förbud deremot honom delgifvits, böte som i 11 § 1 mom. är för oloflig utskänkning af vin eller maltdrycker stadgadt.“

Den, som förvärfvat rättighet att i stad eller å landet idka handel i enlighet med bestämmelserna i Kongl. förordningen den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet, är ock berättigad att, utan särskild anmälan eller tillstånd, försälja vin eller maltdrycker till afhemtning. I följd af klagomål öfver det sätt, hvarpå denna handel med vin och maltdrycker på flera ställen i landet utöfvats, hafva, för att inom behöriga gränser hålla handeln till hemtning, bestämmelser gifvits genom Kongl. förordningen den 18 September 1874, angående försäljning till förtäring på stället af vin, öl m. m., *dels* i § 12: »Derest, sedan vin eller maltdrycker blifvit köpta hos den, som idkar handel med dylika drycker, utan att vara berättigad dem till förtäring på stället afyttra, dessa drycker varda i närheten af försäljningsstället förtärda å område, hvaröfver försäljaren eger förfoga, skall han, om

det sker med hans vetskap, anses och straffas såsom den der utöfvat olaga utskänkning af sådana drycker»; *dels* i § 14, sådan den numera lyder i Kongl. kungörelsen den 30 November 1876: »1. Håller landthandlande till afhemtning vin eller maldrycker till salu, och visar sig att genom försäljningen oloflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föränledas, eger kommunalnämnden att för viss tid eller för alltid förbjuda sådan landthandlande all vidare försäljning af nämnda drycker; och gälle i fråga om verkställighet och underställning af sådant beslut hvad i § 13 mom. 1 är stadgadt. 2. Sådant förbud, som nu är nämndt, må ock omedelbarligen meddelas af Kong. Maj:ts Befallningshafvande, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom kommunalnämnd blifvit hörda. 3. Fortsätter landthandlande försäljning af vin och maldrycker, sedan förbud deremot honom delgifvits, böte som i § 11 mom. 1 är för oloflig utskänkning af vin eller maldrycker stadgadt».

Efter hvad motionärerne anført och flere talare vid nästlidet års riksdag haft att upplysa, har erfarenheten gifvit vid handen, att dessa inskränkande lagbestämmelser icke varit tillfyllestgörande för att hindra missbruket af vin och öl samt deraf följande oordningar. Ehuru det icke kan förnekas, att vår tid icke har att åse sådan omåttlighet i förtärandet af rusgifvande drycker, dit saklost kunna hänföras vin och öl, som för några år sedan, så qvarstår ännu åtskilligt missbruk i denna väg att afhjelpa. För att understödja tidens och den arbetande befolkningens sträfvan att hindra missbruket af dessa frestande drycker samt för att härutinnan lemna lagstiftningen nödig fullständighet, torde motionärernes förslag böra beaktas. Är man således ense om behovet af en förändring af hit hörande förordningar om handel, blir frågan i hvad mån och på hvad sätt sådant bör ske.

Då kommunen är att anse såsom ansvarig för tillståndet inom densamma i afseende på ordning och sedlighet, torde såsom en obestriddlig följd deraf kommunen böra ega rättighet att från sitt område utestänga eller derinom inskränka sådan rörelse, som anses obehöflig och förderfbringande för kommunens medlemmar. Att för ifrågavarande handel med vin och maldrycker gifva så invecklade föreskrifter, som gälla för vinnande af rättighet till mindre partihandel med bränvin, eller föreskrifva, att kommunerna skola fatta allmänna bestämmelser »om» och »hvar» handel till afhemtning med vin och maldrycker skall få utöfvas, torde icke vara behöfligt. Hufvudsyftet med ifrågavarande motioner, som är att borttaga icke bruket, utan missbruket af vin och öl samt deraf följande oordningar, bör kunna vinnas, om lagstiftningen i sådant hänseende ändras, att föreskrift lemnas derom, att ansökning för idkande af handel med vin och maldrycker till afhemt-

ning skall ingifvas till de myndigheter i stad: magistrat, och på landet: kommunalnämnd, hvilkas uppgift är att hvar inom sitt område vaka öfver allmänna ordningens och sedlighetens upprätthållande, samt dessa myndigheter lemnas bemyndigande att pröfva och afgöra om sökanden har vilja och förmåga att på ett tillfredsställande sätt förestå ifrågasvarande handel och förekomma oordningar af nu öfverklagad beskaffenhet.

Äfven om lagstiftningen vinner ändring i nu angifna syfte, torde det i § 14 intagna, väl betänkta stadgande om försäljningsrättens förlust, der rättigheten missbrukas, böra icke allenast bibehållas för landsbygden, utan ock utsträckas till stadskommun, der mången gång behofvet af inskränkningar i anmärkta hänseende är lika stort som på landet och der ordningsmakten äfven kan stå vanmäktig gent emot dem, som icke draga i betänkande att eftersträfva fördel af andras svagheter för rusgifvande drycker.

På grund af det anförda samt hvad motionärerne andragit får Utskottet i sådan mån tillstyrka bifall till ifrågasvarande motioner, som Utskottet hemställer,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Konungen anhålla om sådana ändringar i lagstiftningen angående försäljningen af vin och maltdrycker, att den, som vill till afhemtning hålla vin eller maltdrycker till salu, skall vara skyldig dertill utverka sig tillstånd i stad af magistrat och på landet af kommunalnämnd samt att magistrat måtte lemnas samma rättighet att för viss tid eller för alltid förbjuda sådan handlande i stad, som genom handel till afhemtning af vin eller maltdrycker främjar olofflig utskänkning eller eljest föranleder oordningar, all vidare försäljning af nämnda drycker på sätt som medgifvits kommunalnämnd i § 14 af Kongl. förordningen den 18 September 1874 angående vilkoren för försäljning till förtäring på stället af vin m. m., sådan denna § numera lyder genom Kongl. kungörelsen den 30 November 1876.

Stockholm den 9 Mars 1883.

På Utskottets vägnar:

A. M. LUNDBERG.

Reservationer:

af Herr *A. M. Lundberg*: »Då för rättighet till idkande af fabriksrörelse och försäljning af det tillverkade eller att till afsalu tillverka vin och maltdrycker erfordras endast vederbörlig anmälan enligt Kongl. förordningen den 18 Juni 1864, angående utvidgad näringsfrihet, och någon fråga om förändring härutinnan icke kan anses väckt och i allt fall rättigheten till handel med vin och öl eller att till afhemtning försälja vin och maltdrycker väl icke rimligen, såsom föreslagits, läser kunna göras beroende af kommunalstyrelses samtycke, när jemlikt Kongl. förordningen den 18 September 1874 Konungens Befallningshafvande eger besluta om rättighet att utskänka eller till förtäring på stället försälja vin och maltdrycker, samt då, hvad särskildt angår Herr Berglöfs förslag om ändring af 14 § i sistnämnda förordning, sådan samma § lyder i Kongl. kungörelsen den 30 November 1876, hvad deruti beträffande landthandlaude stadgats, icke, efter min åsigt, vid det förhållandena äro väsentligen olika på landet och i städerna, torde i afseende å handlande derstädes kunna eller böra vinna tillämpning, finner jag för min del mig sakna skäl att i anledning af ofvanberörda motioner tillstyrka någon Riksdagens åtgärd.»

af Herr *A. Weckman*: »Mot det beslut, hvartill Utskottet kommit, får jag så till vida reservera mig att, ehuru det nog kan synas riktigt, att kommunerna egde rätt ensamma bestämma om försäljning af vin och maltdrycker inom desamma, så, då nu gällande förordning af den 18 September 1874 bestämmer att, vid utskänkning af förestående drycker, Konungens Befallningshafvande skall efter vederbörande kommunalnämnds hörande meddela tillstånd, äfvensom kommunalnämnds förbud mot sådan rörelses fortsättande skall underställas Konungens Befallningshafvandes pröfning och någon ändring af ifrågavarande bestämmelser icke vid innevarande riksdag blifvit motionerad, bör väl rättigheten till försäljning af vin och maltdrycker till afhemtning vara underkastad samma myndigheter, som nu vid utskänkning af dessa drycker eger rum, helst Konungens Befallningshafvande antagligen icke kan mot kommunalnämnds afstyrkande meddela försäljningsrättighet; och, då Första Kammarens Tillfälliga Utskott redan afgifvit sitt be-

tänkande i denna riktning --- ehuru förslaget endast omfattar handlande på landet, och de delar af landsbygden, som lyda under närliggande städers jurisdiktion, antagligen af förbiseende icke blifvit omnämnda — samt det är att befara, att, om båda Kamrarne stanna i olika beslut, frågan äfven denna riksdag förfaller och det nu öfverklagade missbruket komme att fortfara; får jag förena mig med det förslag, Första Kammarens Tillfälliga Utskott framlagt och som af denna Kammarer sedermera bifallits, men med det tillägg, att dels med ordet landet skall förstås äfven sådana delar af landsbygd, som lyda under närliggande städers jurisdiktion, och dels att den i 14 § Kongl. förordningen den 18 September 1874 kommunalnämnd tillerkända rättighet att förbjuda vin och ölförsäljnings fortsättande äfven måtte utsträckas till magistrat i stad för de delar af landsbygd, som äro underkastade dess administrativa myndighet. Och till hvilket tillägg icke böra möta några synnerliga svårigheter att erhålla Första Kammarens bifall.

Önskligt hade nog varit om samma författning i sin helhet kunnat tillämpas för både stad och land, men då sig visat att härför uppstå åtskilliga svårigheter, böra väl dessa icke få utgöra ett hinder för att på landsbygden vidtaga en reform, som visat sig vara af behovet påkallad.

Undertecknad får derföre föreslå:

1:o) att Riksdagen behagade uti afgående skrifvelse anhålla hos Konungen, att, med ändring af förordningen den 18 Juni 1864, handel på landet med vin till afhemtning må förbjudas, derest icke särskildt tillstånd till sådan handel, gällande för ett år i sänder, blifvit medgifven i den ordning 5 § i förordningen den 18 September 1874 bestämmer i fråga om rätt till utskänkning af sådan vara; och

2:o) att Riksdagen behagade uti afgående skrifvelse anhålla hos Konungen, att, med ändring af förordningen den 18 Juni 1864, handel i salubod på landet med maldrycker till afhemtning må förbjudas, derest icke särskildt tillstånd till sådan handel, gällande för ett år i sänder, blifvit medgifven i den ordning 5 § i förordningen den 18 September 1874 bestämmer i fråga om rätt till utskänkning af sådan vara; samt

att de i förestående 2:ne punkter föreslagna lagförändringar jemväl må tillämpas för sådan landsbygd, som lyder under närliggande städers jurisdiktion och samma rätt att till- eller afstyrka och förbjuda ofvan omförmälda handteringars utöfvande, som nu tillkommer kommunalnämnd, äfven måtte för ifrågavarande landsbygd utsträckas till vederbörande magistrat»;

af Herr C. Carlson: »Som Utskottet föreslår, att handel med vin och maltdrycker till afhemtning i stad och på landet må af magistrat och kommunalnämnd tillåtas på obegränsad tid, utan att någon ändring i stadgandet, angående myndigheters rätt att inställa en beviljad handel, som urartar till oordning och osedlighet, blifvit föreslagen, nödgas jag med erkännande af motionernas goda syften för närvarande yrka afslag å Utskottets betänkande»;

af Herr C. A. Bokström.

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Mars 1883, kl. 12 midd.

*Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4,
i anledning af väckt fråga om förändring i lagstift-
ningen rörande försäljning af vin och maltdrycker.*

Inom Första Kammaran i motionen N:o 10 har Herr C. O. Berg föreslagit, »att Riksdagen måtte hos Konungen anhålla, att Kongl. förordningen den 18 September 1874, angående försäljning af vin och maltdrycker, finge den ändring och tillägg, att åt kommunen tillerkändes rätt att pröfva och bestämma, om och hvar samt af hvem försäljning af vin och maltdrycker må ega rum». Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskott, som öfver motionen afgifvit utlåtande, N:o 2, har på det sätt tillstyrkt motionen, att Kammaran för sin del skulle besluta, att Riksdagen behagade uti afgående skrifvelse anhålla hos Konungen, att, med ändring af förordningen den 18 Juli 1864, såväl »handel på landet med vin till afhemtning» som ock »handel i salubod på landet med maltdrycker till afhemtning» måtte förbjudas, derest icke särskildt tillstånd till sådan handel, gällande för ett år i sänder, blifvit medgif-